SOCIOLOGISK forskning

Review
Reviewed Work(s): Mellan människor och ting, en interaktionistisk analys av samlandet by Marcus Persson
Review by: Patrik Aspers
Source: *Sociologisk Forskning*, Vol. 44, No. 3 (2007), pp. 87-89
Published by: Sveriges Sociologförbund (Swedish Sociological Association)
Stable URL: https://www.jstor.org/stable/20853554
Accessed: 21-01-2020 13:56 UTC

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at https://about.jstor.org/terms

JSTOR

Sveriges Sociologförbund (Swedish Sociological Association) is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Sociologisk Forskning*

This content downloaded from 130.82.1.40 on Tue, 21 Jan 2020 13:56:45 UTC
All use subject to https://about.jstor.org/terms

Recensioner

Marcus Persson (2007) *Mellan människor och ting, en interaktionistisk analys av samlandet.* Lund Dissertations in Sociology 76

Sociologi kan beskrivas som en studie av det sociala, och relationer mellan människor är det tydligaste exemplet på vad vi menar med att något är socialt. Människor blir inte vad de är enbart som ett resultat av interaktion med andra människor, utan även med materiella objekt. Marcus Perssons avhandling har titeln "Mellan människor och ting". Det har även en undertitel, som något preciserar dess innehåll, men som huvudsakligen inte ändrar dess teoretiska, och jag skulle säga, genomgripande, fråga: "En interaktionistisk analys av samlandet". Med andra ord har studien och dess teoretiska fråga en empirisk domän där frågan tillämpas och där ett konkret svar kan sökas.

Mer precist är syftet med avhandlingen teoretiskt, och Marcus Persson avser undersöka, "ett interaktionsmönster som är detsamma även om innehållet, eller uttrycken, i specifika relationer må skilja sig åt". Detta mönster är "universellt" eller "återkommande"; vad som även av vissa kallas transcendentalt, väsen eller essens. Det är hur denna "universella dynamik mellan människor och ting ser ut som jag [kan vi läsa i avhandlingen] skall undersöka med hjälp av samlandet" (s. 20).

Att betona den materiella dimensionen för utvecklandet av självet är en central och viktig uppgift. Sociologin, som ju är den enda samhällsvetenskap som i viss mån avser täcka "allt", måste följaktligen förhålla sig både till vad vi benämner "materiella" och "ideella" aspekter. Perssons ansats, med andra ord på det sätt som han sociologiserar, finner jag berömvärd. Tanken om att fånga det generella i människors interaktion med ting, spelar an på Simmel. Det är ingen lätt uppgift, och begreppet ting hade kanske med fördel kunnat ersättas med föremål, vilket mer fångar det materiella motstånd som i avhandlingen hävdas vara centralt i förståelsen av relationen mellan människan och hennes materiella omgivning. Begreppet ting har en skandinavisk etymologi, vilket dröjer sig kvar i vårt språk som "Stortinget" och "Tingsrätt", något som indikerar att vad begreppet refererar till har en social bestämningsgrund. Denna språklighet ändrar dock i grunden inte huvudfrågan i avhandlingen.

Den teoretiska utgångspunkten för denna universella relation är George Herbert Meads interaktionistiska handlingsteori och dess utbyggnad av Hans Joas. Marcus Persson genomför en läsning som lyfter fram Mead som en realist. En följd av detta är att den materiella världen har en oberoende existens, som förvisso bör förstås i relation till den meningsgivna värld som människor verkar i. Det är den senare som är utgångspunkten för Mead, vilken också utgör grunden för analysen. Persson för in ett begrepp som lånats av Edmund Husserl, livsvärlden, med vilket avses den inter-

This content downloaded from 130.82.1.40 on Tue, 21 Jan 2020 13:56:45 UTC
All use subject to https://about.jstor.org/terms

subjektiva värld som "alltid är där". Den världen tas för given och vi socialiseras till att bli dess invånare.

Den intersubjektiva strukturen i livsvärlden är delvis språkligt konstruerat. Persson anser visserligen att den språkliga bestämningen av tinget har betydelse, men det är inte nog, den kroppsliga dimensionen kan inte undvaras. Om vi vänder oss till Mead så ser han många likheter mellan ting och icke-ting. I ett Meadcitat står att läsa "Social Beings are things as definitely as physical things are social" (s. 91). Hur igenkänns då materialitet, som i Meads värld är ett villkor för "ting"? Genom materiellt motstånd (jämför även Durkheim som talar om motstånd hos idéer), framkallas och krävs en kreativ respons av aktören. Denna kreativitet som uppstår i relationen mellan objektet och människan utvecklar henne.

Meads handlingsteori utgör grunden, men i likhet med Hans Joas menar Marcus Persson att socialisationsprocessen, och med den processen i vilket självet utvecklas, fortgår genom hela livet. Genom ett kombinerande av lek, som är mer kreativt, och spel, som är mer regelorienterat, kan människan fortsätta att utveckla sitt själv livet igenom.

Utifrån avhandlingens val att även inbegripa det empiriska fältet "samlande" öppnar sig en möjlighet att konkretisera och fördjupa den teoretiska diskussionen. Samlandet skall ses i en vid mening och efter en god genomgång av den existerande forskningen hävdas att den varken har, eller kan, besvara den transcendentala frågan om relationen mellan ting och människa. Det är i ljuset av tanken om kreativa handlingar som vi skall se samlarnas utveckling – i mötet med sin samling och dess materialitet – som en huvudsakligen självreflexiv process.

Den empiriska studien utgörs av deltagande observationer och 12 semistrukturerade intervjuer. Metodologiskt är avhandlingen fenomenologiskt influerad, och mer konkret avser den att komma bakom den attityd som aktörerna själva håller för given. Självets utveckling måste ske personligen, med andra ord kan inte erfarenheter enbart överföras från andra människor. Det innebär att var och en av oss måste ha erfarenheter av möten av materiella motstånd för att kunna utvecklas.

Samlandet kan enligt avhandlingens teoretiska ansats förstås dels genom lek, dels genom regelstyrdhet. Enligt studiens litteraturgenomgång är samlandet särskilt vanligt bland barn, oavsett kön, men hos vuxna är det männen som dominerar. Mäns samlande har inte bara varit dominerande, det har även varit normerande. Det gäller både vilka föremål som har ansetts legitima objekt för samlande, men också vilka regler som konstituerar samlandet. I avhandlingen visas att pojkars och flickors samlande (det lekfulla) är sig ganska lika, men historiskt har materiella och sociala resurser främst låtit män fortsätta med samlandet i vuxen ålder. Könsdimensionen bör även förstås utifrån en objekthierarki. Med andra ord, vissa objekt är med och bestämmer manlighet, samtidigt som manlighet bestäms av samlandeföremålen. Samlandet av andra objekt är således inte bara kvinnligt, det gör kvinnor till kvinnor, alltså ickemän. Kvinnligt samlande har därför, genom sina föremål, en större tendens att hamna utanför samlandet, men även beroende på att de inte tillämpar de regler som ställts upp av dem som har makt att bestämma spelreglerna, nämligen männen.

This content downloaded from 130.82.1.40 on Tue, 21 Jan 2020 13:56:45 UTC
All use subject to https://about.jstor.org/terms

Marcus Perssons avhandling tar upp centrala och grundläggande frågor inom samhällsvetenskapen. Den behandlar, mer konkret, ett problemområde som tagits upp inom olika teoritraditioner. Relationen mellan människa och ting blir alltmer komplicerad, inte minst genom läkevetenskapens och nanoteknikens utveckling. I ljuset av detta måste sociologer direkt kunna bidra till förståelsen av den komplexa samtiden och dess fenomen, men också kunna fortsätta att ställa frågor utifrån en genuint sociologisk horisont. Marcus Perssons avhandling "Mellan människor och ting" ger förstås inte all svar, men reflekterar ett sociologiserande som gör frågandet möjligt.

Patrik Aspers
fakultetsopponent

Rolf Lidskog (2006) *Staden, våldet och tryggheten. Om social ordning i ett mångkulturellt samhälle.* Daidalos

Det är ett ambitiöst men svårt projekt Rolf Lidskog presenterar i sin nya bok *Staden, våldet och tryggheten*. Syftet är att klargöra vilken syn på människan, samhället och social ordning som finns dolt i det svenska brottsförebyggande arbetet. Lidskog utgår från att samhället idag är senmodernt, mångkulturellt och urbant, och att det brottsförebyggande arbetet måste förhålla sig till dessa aspekter. Han problematiserar den rådande diskursen utifrån ett kommunikativ-etiskt perspektiv och menar att det brottsförebyggande arbetet idag utgår från en konventionell, universalistisk och förlegad samhälls- och människosyn. När denna analys är genomförd efterfrågar han en gränsöverskridande, öppen och deliberativt grundad brottsprevention. Hans analytiska nivåer berör kulturell tillhörighet (i bred bemärkelse), personlig identitet och social integration. Ingången till studien är ett förenande av etisk och samhällsvetenskaplig teori för att finna vad som är en god social ordning där olika kulturer och värderingar kan samsas.

Lidskog mejslar fram sin ståndpunkt i bokens sju kapitel. Inledningsvis redogörs för vad som karaktäriserar ett senmodernt samhälle utifrån Anthony Giddens och Ulrich Beck. Därefter går Lidskog vidare med att formulera sin syn på ett mångkulturellt samhälle utifrån politisk filosofi (Will Kymlicka, Charles Taylor och Seyla Benhabib). Här är fokus hur universalistiska och partikulära perspektiv ska kunna förenas. Därefter diskuterar Lidskog vad som karaktäriserar ett urbant liv och här ställs det offentliga rummets potential i centrum. Den empiriska delen redogör sedan för brottsförebyggande arbete generellt och en kritisk analys av det svenska politiska brottsförebyggande arbetet specifikt. Avslutningsvis föreslår Lidskog alternativa riktlinjer för grunden till ett nytt brottsförebyggande arbete.

Boken är framförallt ett teoretiskt projekt och det empiriska materialet får ett marginellt utrymme. Det viktigaste bidraget är att nyansera den teoretiska basen för den brottsförebyggande debatten och Lidskog utgör ett välkommet tillskott till denna ofta ideologiskt stagnerade verksamhet. Det är också positivt att kritiska samhällsvetare vå-

This content downloaded from 130.82.1.40 on Tue, 21 Jan 2020 13:56:45 UTC
All use subject to https://about.jstor.org/terms